

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Тетяна ФЕДІРЧИК
«30» серпня 2021 року

**ПРОГРАМА ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

першого (бакалаврського) рівня

Галузь знань – **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність – **014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

ФОРМА АТЕСТАЦІЇ: КОМПЛЕКСНИЙ КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Схвалено на засіданні кафедри музики

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 р.

ЧЕРНІВЦІ – 2021

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Атестація здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти проходить наприкінці IV курсу у формі комплексного кваліфікаційного екзамену, який спрямований на перевірку якості професійної підготовки майбутніх педагогів до здійснення урочної та позакласної музично-виховної роботи з учнями різного шкільного віку.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену спрямована передусім на розв'язання таких *завдань*:

- комплексно перевірити якість засвоєння студентами знань з навчальних курсів «Теорія і методика музичного виховання», «Хормейстерська підготовка», «Вокальна підготовка», «Музично-інструментальна підготовка»;
- з'ясувати здатність студентів комплексно використовувати набуті музично-виконавські вміння у процесі художньо-естетичного виховання школярів;
- перевірити рівень оволодіння майбутніми вчителями музичного мистецтва/мистецтва сучасними педагогічними технологіями навчально-виховної роботи з учнями;
- виявити здатність студентів до прояву творчого підходу до майбутньої професійної діяльності.

Зміст програми обумовлює перелік наступних *вимог до знань і умінь студентів*.

Студенти повинні знати: основні вимоги до професійної підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва/мистецтва; історію становлення і розвитку світової та вітчизняної музичної педагогіки; особливості планування та обліку музично-виховної роботи в ЗЗСО; основні положення та зміст сучасних шкільних програм з музичного мистецтва та мистецтва; методи та прийоми організації різних видів діяльності на уроці музичного мистецтва та різних форм позакласної музично-виховної роботи; специфіку організації та проведення уроків музичного мистецтва різних типів; основні шляхи активізації навчальної діяльності учнів на музичних заняттях; можливості використання регіонального музично-краєзнавчого матеріалу в процесі проведення музично-виховної роботи з учнями

різного шкільного віку; основну методичну та музичну літературу з питань музичного виховання школярів.

Студенти повинні вміти: моделювати на екзамені процес планування та проведення музично-виховної роботи з учнями, комплексно використовуючи свої знання, вміння та навички з різних навчальних дисциплін; володіти технікою диригування, робочими диригентськими жестами; здійснювати якісний аналіз хорових партитур виконувати їх на інструменті, співати хорові партії; технічно досконало та на високому художньому рівні виконувати вокальні та інструментальні музичні твори різних жанрів, письмово робити їх музично-педагогічний аналіз, органічно поєднувати виконавську та вербальну інтерпретацію музичних творів.

Програма комплексного кваліфікаційного екзамену може змінюватися залежно від конкретних умов і передбачає багатоваріантність підходу до складання екзаменаційних білетів. Варіанти текстів теоретичних і практичних завдань обговорюються та затверджуються на засіданні кафедри музики.

Студентам, зокрема, пропонується 30 екзаменаційних білетів, кожен з яких складається з 5 питань.

Перші два питання спрямовані на перевірку якості засвоєння студентами тематичного змісту курсу «Теорія і методика музичного виховання». Відповідь на перше питання студенти за бажанням можуть підкріплювати прикладами практичного характеру. Відповідь на друге питання передбачає обов'язкове виконання студентами різних практичних завдань, більшість з яких демонструється шляхом моделювання перед комісією окремих моментів музично-виховної роботи з учнями різного шкільного віку.

Третє, четверте та п'яте питання спрямовані на комплексну перевірку музично-виконавських умінь студентів, набутих у процесі вивчення ними курсів хормейстерської, вокальної та музично-інструментальної підготовки. Студенти повинні продиригувати, заспівати та зіграти на інструменті по одному музичному твору, а також здійснити їх аналіз у письмовій та усній формі. Важливим є те, що аналіз вокального та інструментального твору потрібно обов'язково зробити у

формі розповіді, адресованої учням конкретного шкільного віку. Такий підхід гарантує наближення комплексного фахового екзамену до вимог життя, враховує особливості музично-виконавської діяльності майбутніх учителів музики у загальноосвітніх навчальних закладах.

З вимогами до комплексного кваліфікаційного екзамену та переліком екзаменаційних питань студенти можуть завчасно ознайомитися на кафедрі музики. Достатньо розгорнутий список рекомендованої літератури дозволить їм надолужити прогалини у системі знань і самостійно засвоїти всю необхідну інформацію. Напередодні екзамену екзаменатор проводить необхідні консультації, на яких розглядає найбільш проблемні для студентів питання із загального списку.

Відповіді студента на кожне екзаменаційне питання оцінюються у відповідності до розроблених критеріїв. На екзамені важливо виявити уміння майбутнього фахівця висловлювати власні судження, ретранслювати набуті теоретичні знання на практичні обставини, що виникають у практиці музично-педагогічної діяльності, проявляти творчий підхід до організації музично-виховної роботи з учнями.

ПОБУДОВА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

Перше питання – теоретичного характеру, друге питання – практичного характеру. Вони тісно пов'язані з тематичним змістом курсу «Теорія і методика музичного виховання» (60 екзаменаційних питань).

Третє, четверте та п'яте питання однакові в усіх екзаменаційних білетах.

Третє питання: продирігуйте твір згідно індивідуальної програми та зробіть його музикознавчий аналіз у письмовій (анотація) формі.

Четверте питання: виконайте вокальний твір згідно індивідуальної програми та зробіть його музично-педагогічний аналіз у письмовій (анотація) та усній (розповідь, адресована учням) формі.

П'яте питання: виконайте інструментальний твір згідно індивідуальної програми та зробіть його музично-педагогічний аналіз у письмовій (анотація) та усній (розповідь, адресована учням) формі.

ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ

1. Дайте характеристику курсу методики музичного виховання. Розкрийте зв'язок методики музичного виховання з іншими науками.
2. Назвіть загальнодидактичні й специфічні принципи та методи музичного виховання.
3. Назвіть основні вимоги до сучасного уроку музичного мистецтва та опишіть його дидактичну структуру.
4. Назвіть різні типи уроків музичного мистецтва. Опишіть специфіку організації та проведення нестандартних уроків.
5. Дайте характеристику масових і гурткових форм позакласної музичної роботи в ЗЗСО.
6. Дайте характеристику діючих програм з мистецької освітньої галузі для 1-4-х класів.
7. Дайте характеристику діючих програм з мистецької освітньої галузі для 5-9-х, 10-11-х класів.
8. Коротко опишіть основні етапи розвитку світової музичної педагогіки.
9. Розкажіть про основні періоди становлення та розвитку музичної педагогіки в Україні до 1991 року (IX – XX століття).
10. Розкажіть про внесок відомих українських композиторів і педагогів-музикантів у теорію та практику методики музичного виховання (М.В.Лисенко, М.Д.Леонтович, К.Г.Стеценко).
11. Розкажіть про внесок відомих українських композиторів і педагогів-музикантів у теорію та практику методики музичного виховання (Ф.Колесса, Я.С.Степовий, С.Воробкевич).
12. Розкрийте особливості розвитку національної музичної педагогіки у 90-х роках XX століття та виділіть основні проблеми музичного виховання на сучасному етапі.
13. Дайте характеристику музичному вихованню школярів за кордоном (на прикладі Угорщини, Болгарії, Німеччини, США, Англії, Японії).
14. Дайте загальну та музичну характеристику учнів 1-4-х класів.

15. Розкрийте вікові особливості учнів молодшого та старшого підліткового віку.
16. Виділіть особливості розвитку навичок слухання музики у молодших школярів та основні проблеми розвитку музичного сприйняття в учнів-підлітків.
17. Дайте характеристику основних вокально-хорових навичок і розкажіть про діапазон голосів учнів 1-4-х та 5-9-х класів.
18. Назвіть основні методи та прийоми формування в учнів молодших класів навичок співу без супроводу.
19. Розкрийте послідовність формування у школярів навичок багатоголосного співу.
20. Проаналізуйте анатомо-фізіологічні особливості будови дитячого голосового апарату та розкрийте основні методичні положення щодо гігієни, співацького режиму та охорони дитячого голосу.
21. Проаналізуйте труднощі мутаційного періоду розвитку співочого голосу та обґрунтуйте вокальний режим роботи з учнями цього віку.
22. Назвіть причини неточного інтонування в учнів та опишіть методи роботи над виправленням даного недоліку.
23. Розкрийте значення, завдання та основні методичні положення щодо вивчення з учнями музичної грамоти.
24. Розкрийте значення та основні завдання музично-ритмічної діяльності учнів на уроці музичного мистецтва, опишіть різновиди музично-ритмічних рухів.
25. Розкрийте значення та основні завдання гри на дитячих музичних інструментах як виду музичної діяльності, опишіть основні групи дитячих музичних інструментів.
26. Розкрийте значення ігрової діяльності в музично-естетичному вихованні школярів та опишіть різновиди музично-дидактичних ігор.
27. Розкажіть, як відбувається планування й облік урочної та позакласної музично-виховної роботи в ЗЗСО та в чому полягають особливості оцінювання рівня музичного розвитку школярів.
28. Опишіть можливості використання регіонального музично-краєзнавчого матеріалу в процесі музично-виховної роботи з учнями різного шкільного віку.

29. Розкажіть про сучасні педагогічні технології, які використовуються у професійній діяльності вчителя музичного мистецтва. Опишіть можливості використання комп'ютерних технологій у музичному вихованні школярів.
30. Проаналізуйте санітарно-гігієнічні вимоги до приміщення кабінету мистецтва та вимоги щодо його раціонального оснащення.
31. Дайте характеристику основних музичних здібностей та опишіть методику визначення рівня розвитку музичних здібностей учнів молодшого шкільного віку.
32. Виберіть з програми для 4 класу один з уроків музичного мистецтва, сформулюйте його мету, визначте тип уроку та складіть план заняття.
33. На прикладі конкретного інструментального твору у «живому» виконанні покажіть послідовність проведення слухання музики з учнями молодших класів.
34. Наведіть приклад використання методів активізації музичного сприймання підлітків під час проведення слухання музики у 8 класі.
35. Розкрийте значення розспівування у вокально-хоровій роботі та наведіть приклади різних розспіванок для дітей молодшого шкільного віку.
36. Наведіть приклади канонів та двоголосних вправ для дітей молодшого шкільного віку.
37. Наведіть приклади одноголосних та багатоголосних розспіванок для учнів середніх і старших класів.
38. На прикладі конкретної одноголосної пісні для учнів 2 класу розкрийте методику розучування пісенно-хорового репертуару.
39. На прикладі конкретної двоголосної пісні для учнів 4 класу опишіть методику роботи з учнями над розвитком навичок багатоголосного співу.
40. Назвіть основні принципи добору репертуару для шкільних хорових колективів і запропонуйте список творів (складіть програму колективу) для хору молодших класів.
41. На прикладі конкретної пісні опишіть методику розучування триголосного музичного твору з хором чи вокальним ансамблем.

42. На конкретних прикладах продемонструйте методику використання на уроці музичного мистецтва релятивної системи.
43. Розкрийте методику навчання гри на дитячих музичних інструментах, які використовуються на уроках музичного мистецтва в молодших класах.
44. Опишіть методику організації та проведення декількох музичних ігор, які використовуються на уроках музичного мистецтва в молодших класах.
45. Опишіть методику організації та проведення декількох музичних ігор, які використовуються на уроках музичного мистецтва/мистецтва в середніх і старших класах.
46. Наведіть приклад пояснення учням таких понять як метр і ритм.
47. Наведіть приклад пояснення учням таких понять як сильна та слабка доля, такт, тактова риска.
48. Наведіть приклад пояснення учням таких понять як поняття пауза та розмір.
49. Наведіть приклад пояснення учням таких понять як лад і тональність.
50. Назвіть основні поняття з музичної грамоти, які повинні засвоїти учні 5-7-х класів. Наведіть приклади пояснення двох таких понять.
51. Назвіть основні мистецькі поняття, які повинні засвоїти учні 8-9-х класів. Наведіть приклади пояснення двох таких понять.
52. Опишіть можливості використання методики Body Percussion в процесі музичного виховання школярів і наведіть приклади різних перкусійних вправ.
53. Розкрийте можливості творчого розвитку учнів на музичних заняттях і наведіть приклади творчих завдань для дітей молодшого шкільного віку з різних видів музичної діяльності.
54. Наведіть приклади творчих завдань для учнів 5-9-х класів.
55. Змодельуйте фрагмент уроку мистецтва для учнів 8 класу, пов'язаний зі сприйманням та інтерпретацією музичного твору, який демонструється у «живому» виконанні на музичному інструменті. Під час пояснення матеріалу використовуйте інтегрований підхід до навчання.
56. На прикладі конкретного уроку в 5 класі розкрийте методику здійснення міжпредметних зв'язків.

57. Розкрийте важливість використання наочності на уроках музичного мистецтва/мистецтва. Наведіть конкретні приклади.
58. На основі регіонального музично-краєзнавчого матеріалу складіть список додаткових музичних творів для слухання та співу, які можна використати в процесі проведення уроків музичного мистецтва та позакласних виховних заходів з учнями 1-4-х класів (запропонуйте не менше 10 творів).
59. На основі регіонального музично-краєзнавчого матеріалу складіть список додаткових музичних творів для слухання та співу, які можна використати в процесі проведення уроків та позакласних виховних заходів з учнями 5-9-х класів (запропонуйте не менше 10 творів).
60. Складіть список творів для шкільних ансамблів і хорів на основі творчої спадщини композиторів Буковини та музичного фольклорного матеріалу буковинського регіону (запропонуйте не менше 10 творів).

ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ТА ОФОРМЛЕННЯ АНОТАЦІЙ

1. Всі анотації друкуються на білому стандартному папері формату А4 (шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14; міжрядковий інтервал – 1,5; поля зверху – 2 см., поля знизу – 2 см., поля зліва – 2,5 см., поля справа – 1,5 см; вирівнювання – по ширині; абзац – 1,25 см).
2. Титульні сторінки анотацій друкуються згідно зі зразком.
3. Кожна анотація вкладається в окрему папку.
4. Всі анотації повинні бути попередньо перевірені та підписані на титульній сторінці викладачами з хормейстерської, вокальної та музично-інструментальної підготовки.
5. Письмові анотації до вокальних та інструментальних творів пишуться у формі розробки позакласного виховного заходу або фрагменту уроку музичного мистецтва для учнів різного шкільного віку і містять наступні складові:

I. Вступ:

- характеристика вікової категорії слухачів, для яких призначений цей твір;

- відповідність твору тематичному змісту навчальної програми з мистецтва (музичного мистецтва);
- тема позакласного заняття (або уроку), в процесі якого буде засвоюватися твір;
- додатковий музичний матеріал (за необхідністю);
- мета позакласного заняття або фрагменту уроку (навчальна, виховна, розвиваюча);
- обладнання;
- методи роботи;
- список використаних джерел (включаючи джерела мережі Інтернет).

II. Художньо-педагогічний аналіз твору:

- вступне слово (відповідно до теми заходу або фрагменту уроку);
- короткі відомості про автора інструментального твору (або авторів музики і тексту вокального твору);
- інформаційна установка перед прослуховуванням твору (окрім словесного викладу вона може включати виконання окремих музичних інтонацій, тем тощо);
- аналіз прослуханої музики (на основі навідних запитань аналітично-пошукового та проблемного характеру, до кожного з яких у дужках додаються передбачувані відповіді дітей);
- інформаційна установка перед другим прослуховуванням твору (якщо це передбачено у плані заняття) або сприйняття додаткового музичного матеріалу, пов'язаного з темою позакласного заходу чи уроку.

III. Висновки (підсумкове слово відповідно до теми заняття, спрямоване на поглиблене сприйняття твору і визначення оцінного ставлення до нього).

IV. Додатки (наочні засоби, які можуть бути використані під час сприйняття музичного твору учнями: ілюстрації, портрети композиторів, відео та аудіо матеріали; нотний текст музичного твору).

6. Письмова анотація до твору з хормейстерської підготовки пишеться у формі музикознавчого аналізу і містить наступні складові:

I. Історико-стилістичний аналіз

- загальні відомості про хоровий твір
- відомості про авторів твору
- літературний текст

II. Музично-теоретичний аналіз

- жанр, музична форма
- розмір, метроритм, фактура

III. Вокально-хоровий аналіз

- тип, вид, хору діапазон
- елементи хорової звучності
- вокально-хорові труднощі і способи їх подолання

IV. Виконавський аналіз

- темп, динаміка, тембр, кульмінація, фразування
- аналіз диригентських виконавських засобів і прийомів

V. Аналіз можливостей використання твору в процесі музичного-естетичного виховання школярів (наприклад, під час організації слухання музики, проведення гурткової вокально-хорової роботи тощо).

VI. Додатки (нотний текст музичного твору).

ЗРАЗКИ ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНИХ СТОРІНОК ДО АНОТАЦІЙ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Ю. ФЕДЬКОВИЧА**

Кафедра музики

Анотація до хорового твору М. Леонтовича «Щедрик»

Підготовлена до комплексного кваліфікаційного екзамену
студенткою (ом) IV курсу денної (заочної) форми навчання
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

**Викладач
з хормейстерської підготовки:
доц. Зоя СОФРОНІЙ**

(підпис викладача)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Ю.ФЕДЬКОВИЧА

Кафедра музики

Музично-педагогічна анотація
до вокального твору
П. Майбороди «Пісня про рушник»

Підготовлена до комплексного кваліфікаційного екзамену
студенткою (ом) IV курсу денної (заочної) форми навчання
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

Викладач
з вокальної підготовки:
доц. Іван ДЕРДА

(підпис викладача)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Ю.ФЕДЬКОВИЧА

Кафедра музики

**Музично-педагогічна анотація
до інструментального твору
М. Лисенко «Елегія»**

Підготовлена до комплексного кваліфікаційного екзамену
студенткою (ом) IV курсу денної (заочної) форми навчання
спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

**Викладач з музично-
інструментальної підготовки:
доц. Ірина БОДНАРУК**

(підпис викладача)

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Арістова Л. Методика музичного навчання та виховання: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2018. 404 с.
2. Арістова Л. Методика музичного навчання та виховання ч. 2: навч.-метод. посіб. Миколаїв: Іліон, 2021. 434 с.
3. Вишпінська Я. М. Готуємося до професії вчителя музики (Вступ до спеціальності): навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 112 с.
4. Боднарук І. М. Педагогічна практика з музики: навч.-метод. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. 280 с.
5. Букреєва Г. Б. Цікава музика. 5-8 класи (музично-дидактичні ігри). Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 104 с.
6. Букреєва Г. Б. Цікава музика-2: дидактичні ігри та вправи: 5-8 кл. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 108 с.
7. Вовк М. В. Методика музичного виховання молодших школярів. Івано-Франківськ, 2007. 264 с.
8. Вокально-хорова робота з дітьми на матеріалі вправ-розспіванок: навч.-метод. посіб. / Автор і упорядник І. О. Зеленецька. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2016. 140 с.
9. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. 104 с.
10. Зелененька І. О. Музично-дидактичні ігри / Методичні рекомендації їх практичного використання на уроках музики. Київ: НПУ, 2000. 36 с.
11. Зеленецька І.О. Співають діти на уроках музики початкових класів: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2005. 172 с.
12. Кушка Я.С. Методика музичного виховання дітей. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 216 с.
13. Кушніренко А.М., Залуцький О.В., Вишпінська Я.М. Історія музичної культури й освіти Буковини: навч. посіб. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 376 с.

14. Лобач О. Музично-дидактичні ігри в початковій школі. Київ: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. 104 с.
15. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. К.: Генеза, 2019. 208 с.
16. Масол Л. М. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посіб. Київ: Генеза, 2020. 160 с.
17. Олексюк О. М. Музична педагогіка : навч. посіб. Київ: КНУКіМ, 2006. 188 с.
18. Печерська Е. П. Уроки музики в початкових класах: навч. посіб. Київ: Либідь, 2001. 272 с.
19. Поплавська Ю. О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі: навч.-метод. посіб. для студентів педвузів. Вінниця: ВДПУ, 2000. 82 с.
20. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: навч.-метод. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
21. Хлебнікова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі: метод. посіб. Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2006. 216 с.
22. Черкасов В. Теорія і методика музичної освіти: навч. посіб. Київ: ВЦ «Академія», 2016. 240 с.
23. Щур М. В. Шкільний хор. Тернопіль-Харків: Ранок, 2010. 96 с.

Додаткова література

1. Алиев Ю. Б. Настольная книга школьного учителя-музыканта. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2000. 336 с.
2. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки: Книга для учителя. Москва: Просвещение, 1984. 111 с.
3. Балабан О. Комп'ютерне навчання на уроках музики. *Рідна школа*. 2002. №4. С. 64-65.
4. Безбородова Л. А., Алиев Ю. Б. Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях: учеб. пособие для студ. муз. фак. педвузов. Москва: Издательский центр “Академия”, 2002. 416 с.

5. Береза А. В. Педагогічно-виконавська практика майбутнього вчителя музики: навч.-метод. посіб. вид. 2-ге вид., доп. Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. 184 с.
6. Вовк М. В. Розвиток музично-виконавської діяльності молодших школярів: навч.-метод. посіб. для вчителів музики та студентів музично-педагогічних спеціальностей. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. 107 с.
7. Гадалова І.М. Методика викладання музики у початкових класах. Київ: ІСДО, 1994. 272 с.
8. Дверій Р. Музично-дидактичні ігри. *Мистецтво та освіта*, 2007. №1. С.36-41.
9. Дверій Р. Музично-дидактичні ігри. *Мистецтво та освіта*, 2007. №2. С.41-45.
10. Солоспіви для дітей та юнацтва: навч.-метод. посіб. / І. О. Зеленецька.. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2010. 200 с.
11. Кабалевский Д. Б. Воспитание ума и сердца: Книга для учителя. Москва: Просвещение, 1981. 192 с.
12. Кабалевський Д. Б. Як розповідати дітям про музику? Київ: Муз. Україна, 1982. 320 с.
13. Ковалів В.Я. Методика музичного виховання на релятивній основі. Київ: Муз. Україна, 1973. 149 с.
14. Кульчицька Л. Сопілка на уроках музики в початкових класах. *Мистецтво та освіта*. 2005. №4. С.27-37.
15. Музыкальное образование в школе: учеб. пособие для студ. муз. фак. и отд. высш. и сред. пед. учеб. заведений / Л. В. Школяр и др.; под ред. Л. В. Школяр. Москва: Издательский центр "Академия", 2001. 232 с.
16. Падалка Г. М. Учитель, музика, діти. Київ: Муз. Україна, 1982. 144 с.
17. Печерська Е. П. Уроки різні та незвичайні. *Рідна школа*. 1995. - №4. С.62-65.
18. Поплавська Ю. Використання комп'ютерних засобів навчання на уроках музики в початковій школі. *Мистецтво та освіта*, 2007. №3. С.41-45.
19. Психология музыкальной деятельности: Теория и практика: учеб. пособие для студ. муз. фак. высш. пед. учеб. заведений / Д. К. Кирнарская и др.; под ред. Г. М. Цыпина. Москва: Издательский центр "Академия", 2003. 368 с.

20. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. Київ: ІЗМН, 1997. 248 с.
21. Тайнелъ Е. Музичне виховання за методом відносної сольмізації: навч.-метод. посіб. для студ. вищих. навч. закладів. Частина перша. Дрогобич: Коло, 2001. 212 с.
22. Чайковська О. Комп'ютерний практикум у системі початкової музичної освіти. *Рідна школа*. 2004. №10. С. 25-28.
23. Чарівна сопілочка: навч.-метод. посіб. / І. О. Зеленецька. Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2009.
24. Шафран Б. І., Шафран Л. Б. Музика в школі. Вокальні та ритмічні вправи. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. 64 с.
25. Янкул В. Можливості та проблеми використання комп'ютера на сучасному уроці музики. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2005. №2. С. 21-22.

Інтернет ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
3. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>
4. Інститут модернізації змісту освіти. Електронні версії підручників для 1-11 класів. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>
5. Концепція Нової української школи. URL: <http://zakinppo.org.ua/images/2017/docs/10/konczepczyia.pdf>
6. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
7. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

8. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи Рівень стандарту. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
9. Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи Профільний рівень. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
- 10.Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- 11.Нова українська школа: poradnyk dlya vchytelya / Під заг. ред. Н. М. Бібік. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
- 12.Типові освітні програми для 1-2 класів НУІІІ URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- 13.Типові освітні програми для 3-4 класів НУІІІ URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
- 14.Типова освітня програма 5-9 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
- 15.Типова освітня програма 10-11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
- 16.Шкільні підручники. Підручники для 1-11 класів. URL: <https://pidruchnyk.com.ua/>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КОМПЛЕКСНОМУ ФАХОВОМУ ЕКЗАМЕНІ

Критерії оцінювання відповідей студентів

на перше (теоретичне) та друге (практичне) питання екзаменаційного білету

«Відмінно» (А) – студент дав правильні повні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету, виявив глибокі знання матеріалу, продемонстрував системність своїх знань, проявив творчість і компетентність при вирішенні завдання практичного характеру.

«Добре» (В) – студент дав правильні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету, але відповідь на одне з питань була недостатньо повною; виявив добре знання матеріалу, однак допустив окремі незначні помилки при вирішенні завдання практичного характеру.

«Добре» (С) – студент дав правильні, але дещо неповні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету; виявив добре знання матеріалу, однак допустив багато помилок при вирішенні завдання практичного характеру.

«Задовільно» (D) – студент дав неповні та частково неправильні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету, не виявив глибоких і системних знань навчального матеріалу; завдання практичного характеру розв'язав лише частково, не завжди міг підібрати для його вирішення методично вірні прийоми роботи.

«Задовільно» (Е) – студент дав частково неправильні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету, або зовсім не відповів на одне з них; не виявив глибоких і системних знань навчального матеріалу; не розв'язав завдання практичного характеру.

«Незадовільно» (FX, F) – студент дав дуже поверхові, неточні відповіді на перші два питання екзаменаційного білету (чи не відповів на жодне з них); не виявив глибоких і системних знань навчального матеріалу; не справився із завданням практичного характеру.

Критерії оцінювання відповідей студентів

на третє питання екзаменаційного білету (диригування музичного твору)

«Відмінно» (А) – студент продемонстрував достатньо високий рівень володіння технікою диригування, здійснив художньо досконалу та переконливу інтерпретацію музичного твору, грамотно зробив його музикознавчий аналіз у вигляді письмової анотації, оформив анотацію у відповідності до існуючих вимог.

«Добре» (В) – студент продемонстрував належну диригентську техніку; добре виконав музичний твір, але допустив незначні неточності у його інтерпретації; на належному рівні здійснив аналіз хорової партитури, однак були незначні зауваження до оформлення письмової анотації.

«Добре» (С) – студент продемонстрував хорошу диригентську техніку, виконав музичний твір з незначними текстовими помилками, допустив ряд неточностей у його інтерпретації та аналізі хорової партитури, були окремі зауваження до оформлення письмової анотації.

«Задовільно» (D) – студент на посередньому рівні виконав музичний твір, допустив помилки щодо його інтерпретації, показав недостатнє володіння технікою диригування, не зміг на належному рівні здійснити аналіз хорової партитури, отримав багато зауважень до оформлення письмової анотації.

«Задовільно» (Е) – студент на посередньому рівні виконав музичний твір; допустив багато помилок щодо відтворення нотного тексту; показав погане володіння технікою диригування; неякісно здійснив аналіз хорової партитури та оформив письмову анотацію.

«Незадовільно» (FХ, F) – студент не виконав програмних вимог (не продиригував музичний твір, не підготував до нього письмову анотацію).

Критерії оцінювання відповідей студентів

на четверте питання екзаменаційного білету (виконання вокального твору)

«Відмінно» (А) – студент на високому художньому рівні виконав музичний твір, виявивши при цьому артистизм і відповідні вокальні дані; підготував якісну музично-педагогічну анотацію, яка доповнюється різноманітною наочністю та

відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку; продемонстрував уміння органічно поєднати виконавську та вербальну інтерпретацію музичного твору.

«Добре» (В) – студент продемонстрував добрі вокальні дані; на відповідному рівні виконав програмовий матеріал, але допустив деякі неточності в інтонації та передачі окремих засобів музичної виразності; підготував музично-педагогічну анотацію, яка відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, однак були незначні зауваження до її оформлення; при здійсненні вербальної інтерпретації продемонстрував добре володіння професійною лексикою.

«Добре» (С) – студент продемонстрував добрі вокальні дані; на належному рівні виконав музичний твір, але допустив ряд неточностей в інтонації та передачі різних засобів музичної виразності; підготував музично-педагогічну анотацію, яка відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, однак були незначні зауваження до її змісту та оформлення; при здійсненні вербальної інтерпретації допускав окремі помилки, пов'язані з використанням професійної лексики.

«Задовільно» (D) – студент продемонстрував посередні вокальні дані; допускав фальш і помилки у відтворенні музичного тексту твору; підготував письмову анотацію, яка носить музикознавчий характер, не враховує особливості музичного сприйняття учнів певного шкільного віку; при здійсненні вербальної інтерпретації допускав багато помилок, пов'язаних із використанням професійної лексики.

«Задовільно» (Е) – студент продемонстрував посередні вокальні дані; допускав фальш і помилки у відтворенні музичного тексту твору; підготував письмову анотацію, яка носить музикознавчий характер, не враховує особливості музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, не доповнюється наочністю; при здійсненні вербальної інтерпретації не міг достатньо грамотно висловити свою думку.

«Незадовільно» (FX, F) – студент не показав належних вокальних даних

(фальшивий спів, неправильне формування звуку) або не виконав програмних вимог (не заспівав музичний твір, не підготував до нього письмову анотацію).

**Критерії оцінювання відповідей студентів на п'яте питання
екзаменаційного білету (виконання інструментального твору)**

«Відмінно» (А) – студент на високому художньому рівні виконав музичний твір, розкрив його характерні стильові ознаки, продемонстрував технічну досконалість; підготував якісну музично-педагогічну анотацію, яка доповнюється різноманітною наочністю та відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку; продемонстрував уміння органічно поєднати виконавську та вербальну інтерпретацію музичного твору.

«Добре» (В) – студент виконав музичний твір достатньо якісно, але допустив окремі неточності у нюансуванні, відтворенні динамічних відтінків, штрихів; підготував музично-педагогічну анотацію, яка відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, однак були незначні зауваження до її оформлення; при здійсненні вербальної інтерпретації продемонстрував добре володіння професійною лексикою.

«Добре» (С) – студент виконав музичний твір на відповідному рівні, але допустив деякі помилки у відтворенні нотного тексту, ритму, штрихів; підготував музично-педагогічну анотацію, яка відповідає особливостям музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, однак були незначні зауваження до її змісту та оформлення; при здійсненні вербальної інтерпретації допускав окремі помилки, пов'язані з використанням професійної лексики.

«Задовільно» (D) – студент виконав музичний твір, але допустив ряд помилок у відтворенні нотного тексту, в окремих фрагментах проявив темпову і ритмічну нестабільність, поверхово передав стильові особливості твору; підготував письмову анотацію, яка носить музикознавчий характер, не враховує особливості музичного сприйняття учнів певного шкільного віку; при здійсненні вербальної інтерпретації допускав багато помилок, пов'язаних із використанням професійної лексики.

«Задовільно» (E) – студент виконав музичний твір, але допустив багато помилок у відтворенні нотного тексту, постійно проявляв темпову і ритмічну нестабільність, не зміг вірно передати стильові особливості твору; підготував письмову анотацію, яка носить музикознавчий характер, не враховує особливості музичного сприйняття учнів певного шкільного віку, не доповнюється наочністю; при здійсненні вербальної інтерпретації не міг достатньо грамотно висловити свою думку.

«Незадовільно» (FX, F) – студент не виконав програмних вимог (не зіграв музичний твір, не підготував до нього письмову анотацію).